

Bewaren wij dan het Woord, bewaren wij dan het O. T. als openbaring Gods en het N. T. als zijn strenge uitlegging en volkomen vervulling, bewaren wij dan het gansche Woord, dat geheel van Hem spreekt en dat geheel van Jezus Christus is, dan zijn wij veilig ook in den tijd, waarin de geest van Marcion herleeft, en waarin de geest der eeuw de consequenties van Marcion zoo volkomen wil trekken.⁸⁶⁾

M. VREUGDENHIL.

86) De vooraanstaande figuren in de heiden-beweging heb ik reeds genoemd. Voor bestrijding is van Hollandsche zijde o.a. verschenen: P. Prins — zijn boek is reeds aangehaald — en W. J. Aalders: Nieuw-Germaansche Theologie.

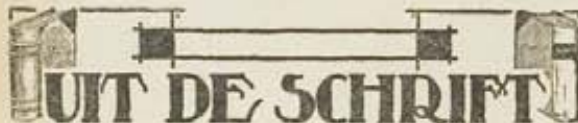
Van de Duitschers noem ik o.m.: Kuneth, Scheuermann, Witte en Volkmar Hertrich.

Zelf heb ik in dit artikel geen bestrijding gegeven: d.w.z., ik ben niet ingegaan op hun beschouwingen over ras, O. T., Jezus Christus enz. Ik viel mij echter, dat de beste bestrijding is, aan te toonen, waartoe loslating van het O. T. en anti-semitisme voeren moet, en hoe weinig het zegt, dat in het program der nat.-socialisten gesproken wordt van positief Christendom. En, men zegge nu niet, dat Rosenberg en Haue de partij niet vormen.

Hitler zou anders denken? Maar Hitler handhaaft Rosenberg in heel belangrijke functies, en meent dus klaarblijkelijk, dat R. een positief Christen is. En is de geest van Hitlers boek „Mein Kampf“ niet gelijk aan den geest van R.?

En wordt niet klaarblijkelijk in naam van art. 24 t positieve Christendom „verdedigd“ door allerlei maatregelen ten gunste van Rosenberg o.s.?

De Heere ontferme zich over de Deutsche kerk.

Kruis en kruis.

..... namen zij eenen Simon van Cyrene, komende van den akker, en leidden hem het kruis op, dat hij het achter Jezus droeg. Lucas 24:26.

Simon van Cyrene moest het kruis voor Jezus dragen.

Maar hij kon het niet.

Want het kruis was niet een dood stuk hout. Dat konden de gespierde armen van den krachtigen kleurling uit Afrika wel overnemen.

Maar HET kruis, dat moest Christus alleen blijven dragen.

Dat drukte Zijn ziel als een last van vloek.

Dat was voor overname niet vatbaar.

Want van het borgtochtelijk werk heeft Jezus niets aan een ander laten geven, omdat Hij er geen afstand van kon of wilde doen.

Niemand kon Hem daarbij helpen.

Hij moest de pers alleen treden.

Van dien arbeid Zijner ziel kon geen mensch Hem ontheffen.

Niemand kon knecht zijn voor den Knecht des Heeren.

Kruisdrager, dat bleef Jezus alléén, ook toen het kruis hout Hem ontnomen was, voor een tijd, omdat Hij als een uitgeput, afgemarteld mensch onder den zwaren balk dreigde te bezwijken. Toen werd de Afrikaander Simon tot heerdienst geprest.

Hij zal er geen zin in gehad hebben, zich misschien beklagd hebben dat hij opeens in zulke omstandigheden kwam, mogelijk hebben geprotesteerd, omdat hij niet heel deze strafzaak niets uitstaande had, maar alles tevergeefs. Hij moest, niet omdat er medelijden bij de Joden of bij de Romeinsche cohorte was, en men eenige verlichting wilde geven aan den moeden drager Jezus; maar integendeel, omdat de haat tegen dien Jezus zó fel was, dat men vreesde, dat Hij nu reeds onder het kruis in plaats van straks aan het kruis sterven zou. Niet op weg naar Golgotha mocht Hij omkomen, en Zijn eigen dood door uittulling sterven, neen, op Golgotha zelf moest Hij als een slaaf doodbloeden, die gevloekte! En daarom preste men dezen van niets wetenden Simon het schandhout voor Hem te dragen.

Stellig heeft dit voor Jezus' gepijnigd vleesch eenige verlichting gegeven, maar juist daardoor is de last van lijden die Zijn rechtvaardige ziel dragen moest, nog vermeerderd. Want nu was het bitterste in Zijn vernedering, dat anderen over en voor Hem beschikten en heerdiensten vroegen, die Hij als Israëls Koning zelf te eischen had, en met soeverein beschikkingsrecht aan anderen op kon leggen, gelijk Hij voor weinige dagen nog getoond had, toen Hij het ezelzeulen opvorderde tot Zijn dienst, alsook de Paaschzaal. En nu Hij, als een gebannen vloekdrager, buiten de legerplaats wordt geleid, nu ligt Zijn schepter schijnbaar verbroken ter aarde en Zijn haters kunnen zich beroemen, dat zij een vreemde geprest hebben door de hun toekomende regeermacht om heerdiensten voor hen te doen aan hun misdadiger, opdat deze de straf niet ontijdig zou outgaan. Nu beschikken zij, en Jezus is niet Koning, maar slaaf.

Ook dit was een stuk van Jezus' vernedering. Daarom heeft de Heiland zich dieper nog onder het kruis gebogen, juist toen Hij het scheen over te geven aan Simon. En de looden last van den toorn Gods tegen de zonde bezwaarde Hem nu

nog meer, nu Zijn troon scheen neergestort, en Zijn kroon vertreden ter aarde.

Laten we dus oppassen, dat we van Simon van Cyrene geen engel der vertroosting maken voor den lijdenden Borg.

Want hij droeg niet gewillig het kruis, maar gedwongen.

Het was hem tot groote beschaming, dat hij dit zware vloekhout van wie weet welken grooten misdadiger torsen moest met pijnlijk wordende spieren en verstrammenden rug, terwijl het klevend bloed van diens gegeeselden rug zich plekte op zijn grauwe kiel en het zweel van zijn gelaat gudste.

Ziet ge nu het groote verschil tusschen wat Jezus bleef dragen, en wat Simon droeg, tusschen kruis en... kruis?

Want omdat Jezus kruisdrager bleef in borgtochtelijken zin, Hij die het kruis gekozen had, en Zijn bloed geven wilde tot losprijs voor Zijn verkoren Kerk, daarom liet Hij zich door geen macht van Joden of heidenen, van hel of wereld dit kruis ontrukken.

O, wat had de Satan willen geven om Christus dat kruis af te nemen! Maar Hij bleef het koninklijk vasthouden, ook toen de vijanden Hem tot een slaaf maakten, en Hij zoo ellendig scheen, dat Hij zelfs gesteund moest worden door heerdiensten, omdat liefdedienst ontbrak.

En, Hij bleef koninklijk heerschen over harten en huizen, want toen Simon Zijn kruis droeg, heeft Hij ook voor Simon en diens huis HET kruis gedragen, waaraan hun zonde zou sterven.

Staat later in de kruisgemeente van Rome het verbondsgeslacht van dezen eerst onwilligen kruisdrager niet ingeboekt onder de gegebenen des Vaders: Alexander en Rufus, en hun Moeder, die Paulus zoo dierbaar was als zijn eigen moeder?

En zou dan bij hun Vader Simon het bloed van Christus alleen op Zijn gewaad, en niet ook in zijn ziel gedrongen zijn? Of wijst de aanduiding: de Vader van Alexander en Rufus niet op een anderen band dan die des bloeds, de band aan het verzoenend bloed van den Heiland.

Zoodat hij wist: ik heb het hout voor Jezus gedragen, maar Hij voor mij het kruis.

Heerlijkheid uit schande!

Zoo is ook op weg naar Golgotha de verkoren Kerk niet verloren geweest.

Zij was er, in Simon.

Kruisdragend achter den Kruisdrager.

F. C. M.

„Moet dat nu zóó?“ (X.)

Naar mijn meening nu toont de gang van zaken, met name dan voorzover het enkele persuitingen van den laatste tijd betreft, dat er in de kerken een zekere onvastheid is, ook met betrekking tot de genoemde politieke stroomingen.

Er is b.v. gezegd: het gezag der synode heeft te spreken, niet het gezag van professor A of redacteur B.

Geen woord van tegenspraak komt me hier in den zin; wel vraag ik me af, waartoe zulke opmerkingen dienen moeten, als het niet is, om voorshands den hoog-noodigen dienst der zuivering van de kerk te remmen? Te remmen, om wat oorzaak en met welke bedoeling dan ook.

Reeds de synode van Middelburg zelf toont eenige onvastheid. Gevraagd was, een uitspraak te doen over de vraag, of personen, die „overigen“ (1) onbesproken in leer en leven zijn, vanwege het lidmaatschap der C.D.U. tot het Heilig Avondmaal niet mogen toegelaten, en, wanneer ze eenmaal lid zijn, van het Heilig Avondmaal moeten afgehouden worden. Op die vraag (Acta bl. 33) is toen geantwoord:

a. de synode doet de gevraagde uitspraak niet;
b. met nadruk wordt verklaard, dat elk geval op zichzelf moet worden bezien (preciese formulering kan men vinden op bl. 80).

Vervolgens kwam in diezelfde synode ter sprake de N.S.B. Van haar werd opgemerkt:

a. op de beginselen dezer N.S.B. gaat de synode niet nader in;

b. het geval is „soortgelijk“ aan dat der C.D.U.;

c. de houding der kerkeraden zij dezelfde als in het geval der C.D.U.: elk geval op zichzelf bezien.

Ik kan niet anders zien, dan dat het in 1936 hier en daar gegeven advies, om te wachten tot de synode, met het onder c. vermelde synodebesluit in strijd is. Vooral ook, als men let op b. Dat er hier en daar precies andersom geredeneerd werd, en mitadien de suggestie gewekt, alsof zij, die dit wachten veroordeelden, in strijd waren met den aan de synode verschuldigde eerbied, wordt dus wel zeer bedenkelijk. Vooral als symptoom van de onvastheid van onzen kerkelijken gang. Het bewijst alweer, dat de leiding zoek is. Er zou weer te schrijven zijn, gelijk jaren geleden door andere pen in „De Reformatie“ geschied is, over „leiders en leiding“.

De onzekerheid neemt daarom een des te bedenkelijker karakter aan, wijl met de in Leeuwarden 1920 vooropgestelde ketterij van den „klassenstrijd“ toch heusch niet de grootste gevaren, die ons leven

bedreigen, aangeduid zijn. Wat is erger: klassenstrijd of „gelijkschakeling“, resp. „inschakeling“ van alle groepen door een staat, die zich op antibijbelische grondslagen plaatst? Wat is erger: klassenstrijd of rassenstrijd? Wat is erger: echte klassenstrijd of een quasi-vrede der „klassen“, als die „vrede“ gecommandeerd is door een staat, die zich in zijn machete meten tot drager van „het hoogste recht“ verklaart? Wat is erger: een klassenstrijd, die aan de „antithese“ van Dr. A. Kuyper vrijelijk de mogelijkheid van het ingrijpen op het strijdgewoel zelf openlaat, of een staatsabsolutisme (in de praktijk), dat alle antithese relativeert, door ze op te nemen in een synthese van ongodelijke filosofie, en dat voortis aan hen, die met „Kuyper's antithese“ ernst maken in belijdenis en in (overigen) levenswandel, den mond snoert?

O neen, ik houd niet van die vergelijkende vragen: wat is erger, dit of dat? Ik houd niet van de leuze „liever turksch dan paapsch“, noch van de andere: „liever fascist dan communist“. Ik geloof, dat zulke vergelijkingen wel heel erg mank gaan, en dat men op den grondslag van het mank-loopen niet een theorie des-loopers op het pad van recht en waarheid behoort te „bouwen“. Maar ik meen wel, dat de beginselen van het nationaal-socialisme even gevaarlijk zijn als die van het marxisme met zijn klassenstrijd, en dat het permanent publiek overtreden tegen het vijfde gebod (respect voor de overheid) geen haar minder erg is dan de theorie van den klassenstrijd. En als men dan de stelling poneert, dat die nationaal-socialisten toch niet BEGEEREN „secte en munitij in kerkelijke en wereldlijke regeeringen aan te richten“ (en dat derhalve de weg der censuur te ontwijken is), dan denk ik aan de poëtische en niet-poëtische marxisten, die den hemel zeggen te zoeken door de hel van strijd. Ook zij „hegeeren“ niet den strijd, althans niet in laatste instantie. Maar Leeuwarden 1920 liet zich daardoor niet van de (kerkelijke) wijs brengen. En terecht.

Over de „Algemeene Genade“.

(Antwoord aan Dr. O. Noordmans.)

IX.

(Opmerking vooraf). Men heeft mij sedert de verschijning van het voorgaande artikel de vraag voorgelegd, of ik het misschien oneens was met de exegese van Prof. Dr. F. W. Grosheide, die in zijn Commentaar op 1 Corinthe 3:9 (Amsterdam, Bottenburg, 125) bij daar optredende begrip „medewerkers Gods“ opvat niet als „mensen, die met God medewerken“, doch als „mensen, die samenwerken in Gods dienst“. Het woord kan, zoo oordeelt Prof. Grosheide, beide beteekenissen hebben, maar „in het verband“ (van den tekst) „past alleen de laatste beteekenis“, zegt de hoogleeraar. Het woord „mede-werker“ duidt dus iemand aan, „die hetzelfde werk doet als een ander“, het is dus zoo iets als „maat“. „Het is zelfs zeer de vraag“, aldus Prof. Grosheide, „of de beteekenis: die met God medewerkt, waarbij dus de twee werkenden niet gelijk zijn, in het N.T. voorkomt“. Men zie ook denzelfden schrijver in „Korte Verklaring“ (Kampen, Kok).

Deze kwestie behoeft ons niet lang op te houden. Want de vraag, of een dogmaticus het met een exegeet eens is, moge in vele gevallen van het grootste gewicht zijn (gelijk ook omgekeerd), ze doet toch in andere gevallen niet ter zake. Om de heel eenvoudige reden, dat er in het dogmatisch spraakgebruik heel wat technische termen zijn opgekomen, en door een eeuwenoud gebruik geijkt, welke niemand weer uit de dogmatiek kan wegwerken. Zouden zulke termen in strijd zijn met de zakelijken inhoud der Schrift, als geheel genomen, dan moest men ze wegwerken. In dit geval is het echter zóó niet. Immers, dat de mensch met God „medewerkt“, staat vast; het is de doorlooper de leer der Schrift, die natuurlijk het voorzetsel „mede“ dan ook weer zakelijk telkens een anderen inhoud hebben laat, in het ééne geval, waarin twee ongelijken (God en mensch hier) „met elkander werken“, en in het andere geval, wanneer twee gelijken (Paulus en Apollus h.v.) met elkander werken, mede-werken. Dat al zou dus vaststaan, dat in den bepaalden tekst, waar over het nu loopt, de exegese van Prof. Grosheide dwingend gezag heeft voor dien bepaalden tekst, dan zou men toch nog niet een streep hebben te halen door de dogmatische betoogen van Dr. A. Kuyper, die in zijn „Locus de Foedere“ (132) over het begrip „medewerker Gods“ spreekt; zelfs niet door zijn opmerking, dat „de gereformeerden“ (in het algemeen) „met Paulus“ (in 1 Cor. 3:9) den mensch als medewerker Gods zien; want deze opmerking is natuurlijk als aanduiding van het algemeene gevoelen der gereformeerden tot op den tijd van Dr. A. Kuyper toe, bedoeld. Evenmin zou men een streep behoeven te halen door de sociale betoogen van den heer Smeek, die in zijn „Het Lied van den Arbeid“ sociale vraagstukken beziet in het licht van de gedachte, dat de mensch Gods mede-arbeider is.

Altijd zal het zoo blijven, dat men dogmatische termen vasthoudt, als ze eenmaal ingeburgerd zijn, ook al konden misschien een bepaalde term zelf op uit te hanstijf Schriftlezing. Hoe lang is niet de „concursum“, de „samen-gang“ van God met de z.g. „tweede oorzaken“ een vast element in de leer der voorzienigheid geweest? Het woord „zamenloping“, zegt Burmannus, „is niet al te net“; maar men bleef het toch maar gebruiken, hijzelf ook; want men meende het zakelijk uit de bijbel te kunnen afleiden. Zoo zal het met den technischen term van „mede-arbeider Gods“ óók blijven; te meer, waar hij allermint het vonnis verdient, dat Burmannus over den term „zamenloping“ veit. De mensch

als mede-arbeider de bijbelplaatsen zake de exegese ter zake kundig mening. De op Prof. Grosheide, op Godet, op eerst dan zich dien van een B indien hij zich bedienen voor

Is nu, gelijk i de mensch in geroepen, en zich ult over geven verlossing logie — „daarh ons weer te was. Dat zij t bekwaam, o v den aanva strekte. Geen e „provincie“ van van dien dien boven de a opdracht veree zijn, ze staan van meer-of-mil zoover bleze) laart, dat, of expresselijk we dacht zou houd Maar we verni woorden is ge en haar ook l wierook een u geweest; ik z de Noordmans (concrete) geze En natuurlijk petroleum wien deeren. De vri zich gehoor reet het rijk zame aan de en dus ook e dag, en zijn z verbondsbesho „Material der „liturgische ge dan dat men i singt, omdat a, dan heeft n zel in de kerk ken), zoowel aarde behouwe luteerd“ wordt beeld en gevre een dan God emmingen), dat am: hetgeen d gemeen maken En onder der we den ouden gronds is, ook Christus, aller men den rijk rijk van God, perken tot de al kamersmeditat in het interm halve van h beelden — de „liturgische ge zien optreden, tourvrucht) de daar, waar de netten van de slaagden. Midd wilkeelingen z dienst voor in deze dagen wilkeelingen, v zoningen en „tegenmoet tradi licht op wat i zijn guerilla's en opstandelin En waarom zo lijke engel, menschen van

K. S.

De Noordmans

(concrete) geze

En natuurlijk

petroleum wien

deeren. De vri

zich gehoor

reet het rijk

zame aan de

en dus ook e

dag, en zijn z

verbondsbesho

„Material der

„liturgische ge

dan dat men i

singt, omdat

a, dan heeft n

zel in de kerk

ken), zoowel

aarde behouwe

luteerd“ wordt

beeld en gevre

een dan God

emmingen), dat

am: hetgeen d

gemeen maken

En onder der

we den ouden

gronds is, ook

Christus, aller

men den rijk

rijk van God,

perken tot de al

kamersmeditat

in het interm

halve van h

beelden — de

„liturgische ge

zien optreden,

tourvrucht) de

daar, waar de

netten van de

slaagden. Midd

wilkeelingen z

dienst voor

in deze dagen

wilkeelingen, v

zoningen en „

tegenmoet tradi

licht op wat i

zijn guerilla's

en opstandelin

En waarom zo

lijke engel,

menschen van

1) Prof. Gros

daaraan: „dat z

is de beste lezi

tekent „sunerg

K. S.) ook „

„stammimetai“.

„Preken“ in

ken onzer

„prek“, die b

in een Duitse

„ik heb“, zo

cooren niet k

gedenkdag“ in

Thema was

„Heb de pree

opgeschreven